

развитие и за културата на обществото се съди по онова, което то произвежда и употребява. „Какво различие ще найдем ако сравним нашия живот, нашата храна, нашето облекло и пр. с храната и облеклото на нашите прадеди у които.... всичката им наука и знание е да търсят по-добра паша за стадата си или да направят мотики и лопати...“ пише той¹. Наред с предоставянето на пълна политическа и икономическа свобода той поставя и овладяването на положителните науки и приложението на новата техника² като предпоставка за стопанския напредък. „Нека говори кой що ще, а ние ще да кажем, че съвременната цивилизация е обяснена изключително на естествените науки и на положителното знание ... силата на парата е сближила народите... безчислените открития в механиката са дали значителен вървеж на промишления елемент...“ пише той в сп. „Знание“³, където възнамерява заедно със статиите по селско стопанство и търговия да помества материали за „различни открития и научни известия“.

Каравелов широко проповядва усвояването на приложните науки и техниката. Във в. „Свобода“ предлага „нашите читалища да изпроводят в странство няколко момчета, които да изучат техническите науки, защото технологията е за нас най-потребната наука в сегашното време“⁴. Колко далновидни са изказаните мисли и колко верни, дори в известна степен изпреварили своето време, са неговите заключения. Познавайки добре масовия читател, Каравелов се е стремил винаги да се изразява достъпно, за да го разберат повече и по-добре, служейки си с примери: „Милион пъти е по-приятно и по-полезно да пътува /всеки от вас/ с железницата, нежели с кираджийски кон; че е милион пъти по-лесно и по-спорно да шие /всеки от вас/ с машина, нежели с тежкия напръстек...“ пише той в цитираното Предисловие. Разпространението на природонаучни знания сред българския народ е широко пропагандирано от Каравелов. „Трябва да знаете, че когато нашият ум се опознае с природата, то няма вече да се бои от различни въображаеми каракончовци, бабешки магии“ и т.н.⁵ пише в една от своите книги.

Д-р Иван Богоров е друг виден български възрожденец, пропагандирал създаването на занаятчийски и търговски училища⁶, въвеждането на прогресивни форми в икономиката като модерна индустрия, акционерни предприятия, откриването на железопътни линии и други, набеязвайки цели програми в това направление⁷. Богоров не само теоретически, но и практически се захваща с организирането на първото акционерно дружество за „направа на една фабрика“ за преде-не и тъкане на памук в Пловдив. Това мероприятие се пропагандира широко в българския възрожденски печат⁸. По този начин Богоров се утвърждава като един от най-ярките представители на икономическата мисъл в България през Възраж-